

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM V OBLASTI SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ PRO ŠKOLNÍ ROK 2024/2025

Středisko výchovné péče Hodonín

Detašované pracoviště

Diagnostický ústav Brno, Středisko výchovné péče a základní škola Brno, Hlinky 140, 637 00
Brno

Obsah

1. Úvod	strana 3
2. Úkoly zařízení	strana 6
3. Východiska	strana 7
4. Analýza současného stavu	strana 7
5. Cíle programu	strana 8
6. Realizace programu	strana 10
7. Legislativa	strana 11
8. Závěr	strana 12

1. Úvod

Vypracování Minimálního preventivního programu (MPP) na školách a ve školských zařízeních vychází z Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti MŠMT a z Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Je zaměřený na výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity dětí, pestrosti forem preventivní práce s dětmi, zapojení všech pracovníků SVP a na spolupráci se zákonnými zástupci a osobami odpovědnými za výchovu klientů střediska. Při zpracování MPP vycházíme ze skutečnosti, že prevence sociálně patologických jevů je jedním z hlavních úkolů SVP a jednou z jeho důležitých funkcí. Základní znění MPP vychází z předchozích let a každoročně je upravován v souladu s platnou legislativou, v souladu s nastavením preventivních programů nadřízeného pracoviště DÚ Brno, SVP a ZŠ, Brno, Hlinky 140 a v souladu s potřebnými úpravami vyplývajícími z praktického fungování s klienty.

1.2 Základní údaje zařízení:

Název zařízení:	Diagnostický ústav Brno, Středisko výchovné péče a základní škola Brno, Hlinky 140 (dále jen DÚ Brno, SVP a ZŠ)
Zřizovatel:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, pod č. j. MSMT-13251/2021-1 (vznik nástupnické organizace 01. 07. 2021)
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO	00567256
Ředitel:	Mgr. Martin Holý
Název střediska:	Středisko výchovné péče Hodonín
Adresa:	Hodonín, Masarykovo nám. 396/5
Tel.:	+420 778 759 388
E-mail:	info@svphodonin.cz
www:	http://svphodonin.cz/
Vedoucí střediska:	Mgr. Mňuková Barbora (do 31. 10. 2024) Mgr. Hanzalíková Martina (od 01. 11. 2024)

1.3 Charakteristika zařízení:

Středisko výchovné péče Hodonín (dále jen středisko) je detašovaným pracovištěm DÚ Brno, SVP a ZŠ. Toho času nabízí svým klientům ambulantní program péče. Služby střediska jsou určeny dětem a mládeži od 3 let do doby ukončení přípravy na své budoucí povolání (dále jen klient), které se nachází v riziku poruch chování nebo s již rozvinutými poruchami chování. Služby jsou dále určeny zákonným zástupcům či jiným osobám odpovědným za výchovu, jiným osobám podílejícím se na výchově, příp. pedagogickým pracovníkům či jiným spolupracujícím odborníkům. Středisko poskytuje všestrannou preventivně výchovnou péči, poradenství a podporu klientům, kteří se ocitli v tíživých životních situacích. Tato péče je zaměřena na odstranění či zmírnění již vzniklých poruch chování a na prevenci vzniku dalších vážnějších výchovných poruch a negativních jevů v sociálním vývoji dětí.

Odborní pedagogičtí pracovníci střediska s klienty pracují formou individuálních nebo rodinných konzultací, individuálních konzultací se zákonnými zástupci či jinými osobami odpovědnými za výchovu, pořádají „kulaté stoly“ či případové konference spolu s dalšími odborníky spolupracujícími s klientem, konají návštěvy klienta v jeho kmenové škole, konzultují případ s jinými odborníky. V celém průběhu spolupráce s klientem probíhá dle potřeby psychologická a speciálně – pedagogická diagnostika.

Středisko spolupracuje se školami a školskými zařízeními (formou metodických konzultací s pedagogy, vedením školy, školními metodiky prevence, výchovnými poradci, školními psychology aj.), dále s příslušnými odděleními sociálně-právní ochrany dítěte (zejm. s kurátory pro děti a mládež), psychology, psychoterapeuty, pedopsychiatry, Pedagogicko-psychologickou poradnou, Probační a mediační službou ČR, DÚ Brno, SVP a ZŠ, jinými středisky výchovné péče a dalšími zainteresovanými subjekty.

2. Úkoly zařízení

Ambulance plní dle individuálních potřeb dítěte úkoly:

- ❖ **diagnostické** - formou pedagogicko - psychologických činností. Tato spočívají ve vyšetření osobnosti klienta (děti s rizikem poruch chování či již s rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji) formou pedagogických a psychologických činností, na základě nichž se vydá doporučení zákonným zástupcům a školám, školským zařízením.
- ❖ **poradenské a informační** - spočívající v konzultacích a poskytování odborných informací a pomoci klientům, orgánům sociálně – právní ochrany dětí, jiným orgánům a organizacím podílejícím se na práci s dítětem a rodinou, školám a školským zařízením. Jedná se o zprostředkovávání kontaktů s jinými orgány a subjekty, které se podílejí na realizaci opatření sociálně-právní ochrany dítěte, nebo za účelem zajištění dalších poradenských nebo terapeutických služeb v zájmu dítěte.
- ❖ **výchovné a sociální** - vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné, sociálně – právní ochraně, podle potřeby doporučuje případně konzultovat zdravotní vyšetření s odborným lékařem.
- ❖ **speciálně pedagogické a psychologické** - směřující k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování a směřující k integraci osobnosti dítěte. Dále výchovné a sociální úkoly vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně právní ochraně dítěte.
- ❖ **koordinační** - kdy speciální pedagogové a psycholog poskytují metodickou a odbornou pomoc ve věci vedení a provádění klienta individuální situací a jeho specifickými potřebami se záměrem směřování k žádoucím změnám.
- ❖ **organizační** - související s doporučením k umístění dětí do zařízení (dvouměsíční dobrovolný pobyt, internátní škola aj.).
- ❖ **koordinační** – ve smyslu směřování k prohloubení a sjednocení odborných postupů podílejících a spolupracujících odborníků ve věci klienta.

3. Východiska

Minimální preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č.j. : 20 006/2007-51, který do prevence sociálně patologických jevů zařazuje :

- záškoláctví;
- šikanu, rasismus, xenofobii, vandalismus;
- kriminalitu, delikvenci;
- užívání návykových látek a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek;
- závislost na politickém a náboženském extremismu;
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling).

Primární prevence se dále zaměřuje na rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí;
- týrání a zneužívání dětí;
- ohrožování mravní výchovy mládeže;
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

4. Analýza současného stavu

Klienty střediska jsou děti od 3 let, max. do 26 let, pokud se připravují na své budoucí povolání, osoby odpovědné za výchovu, pedagogičtí pracovníci a děti, u nichž rozhodl o zařazení do péče střediska soud. V rámci pomoci dětem a jejich rodinám nabízí středisko ambulantní konzultace. Dále středisko nabízí práci s pedagogy (formou metodických konzultací, či odborných workshopů) nebo propojení spolupráce formou kulatých stolů či případových konferencí ve věci klienta.

Středisko v rámci prevence aktivně podílí i na lokálních aktivitách směřujících k prevenci či řešení již vzniklých problémů – setkávání skupin komunitního plánování (KPSS), setkávání multidisciplinárních týmu, setkávání v rámci reformy psychiatrické péče pro dětské klienty aj.

Středisko poskytuje ročně své služby průměrně 140 klientům a jejich rodinám. Prvotní informace o dětech jsou získávány z úvodních pohovorů a následně při individuálních a rodinných konzultacích. V rámci komplexní péče o klienty spolupracuje středisko s jinými SVP, PPP, OSPOD, pedopsychiatry, nestátními organizacemi, Policií ČR aj.

Vzhledem k charakteru našeho zařízení je s dětmi pravidelně konzultováno veškeré jejich chování, včetně projevů rizikového a ohrožujícího chování.

5. Cíle programu

V letošním školním roce, pokračujeme ve snaze zastavit dětem jejich směřování na cestě, která je ohrožuje a společně s nimi dospět k poznání možností, mantinelů a norem, které jsou nejen společností akceptovatelné, ale i těmto dětem příjemné a užitečné. Cíle minimálního preventivního programu jsou rozděleny na cíle dlouhodobého charakteru, ale i ty dílčí – krátkodobého charakteru. I na dále je cílem minimálního preventivního programu minimalizace výskytu sociálně-patologických jevů u klientů našeho zařízení a prevence rizikového chování dětí a dospívajících. Hlavním cílem je vychovat děti k zodpovědnosti za své chování. Důraz klademe jak na klienta samotného, tak i na celý jeho rodinný systém, s cílem podporovat či pomoci obnovovat jeho funkce. Vycházíme z přesvědčení, že cílem středisek výchovné péče je rodinnou výchovu doplňovat a korigovat, nikoli nahrazovat.

Naším úkolem je vytvářet pro klienta takové podmínky, aby se mohl orientovat v obtížné životní situaci a pomoci mu aktivovat vlastní konstruktivní síly potřebné k jejímu překonání a osvojení si nových vzorců chování pro dlouhodobě udržitelné zachování pozitivních změn. Při samotné práci s klienty, ale i při aktivitách v rámci prevence, se budeme opět v letošním školním roce zaměřovat na předcházení všem sociálně patologickým jevům. Jsme si vědomi toho, že naše cíle jsou závislé na „dobrovolnosti“ našich klientů (včetně rodičů), zda naší nabídky využijí nebo ne a do jaké míry se zapojí do spolupráce, s výjimkou klientů, kteří mají spolupráci nařízenou soudně, a povinnost pro spolupráci vyplývá z rozhodnutí příslušného soudu.

Důraz klademe na týmovou práci, vzájemné doplňování odborného působení (psycholog, etoped, sociální pracovníce), průběžné vzdělávání pracovníků a vytváření individuálních programů pro klienty s ohledem na jejich specifickou situaci, individuality osobnosti klienta a možnosti rodiny. Samostatná práce s klienty i spolupráce se

zúčastněnými subjekty je podmíněna dodržováním etických zásad ve vztahu ke klientovi. Všem dětem poskytujeme základní a nezkrácené informace o všech sociálně patologických jevech. Naší snahou je, aby děti získaly nejen pouhé informace, ale aby se naučily i dovednostem, jak jednat v konkrétních rizikových situacích tak, aby se v co největší míře eliminovaly jejich další nežádoucí projevy.

Mimo řešení a nápravu aktuálních problémů našich klientů se zaměřujeme při naší práci i na oblasti související s primární prevencí, např.:

- vedení ke zdravému sebevědomí;
- umět říci „ne“;
- posilování pozitivních stránek osobnosti;
- posilování sebedůvěry a akceptování sebe sama;
- práce s psychickou odolností, posilování psychické odolnosti;
- pochopení vlastní role při dosahování změn;
- utváření schopnosti zdravého sebeprosazení;
- osvojování dovedností usnadňující zvládnání náročných životních situací a zvýšené psychické zátěže;
- nácvik pozitivního myšlení;
- adekvátní a smysluplné trávení volného času;
- práce s hodnotami;
- schopnost řešit konflikty adekvátní formou;
- práce s respektem a tolerance k okolí;
- rozvoj komunikačních schopností;
- rozvoj sociálních dovedností;
- zvýšení schopnosti samostatného rozhodování, odpovědnosti za vlastní rozhodnutí, schopnosti předvídat následky svého rozhodnutí;
- osvojování odpovědného chování v souladu s uznávanými mravními hodnotami;
- utváření a podpora odpovídajících postojů ke zneužívání návykových látek;
- utváření a podpora odpovídajících postojů ke všem formám a projevům rizikovým jevům.

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči, kolegy, pracovníky OSPOD formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a dělat rozhodnutí. Dále osobnosti, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat sociální dovednosti. Středisko pomáhá dětem, u kterých se vyskytly výchovné problémy a poruchy chování. Práce je zaměřena na odstranění nebo zmírnění nežádoucího chování a na prevenci vzniku dalších výchovných problémů.

6. Realizace programu

Materiální zabezpečení:

- neustálé zkvalitňování prostředí střediska;
- odborné časopisy, knihy v prostorách čekárny a u jednotlivých pracovníků;
- zpřístupnění informací o sociálně patologických jevech, možností řešení problémů u zainteresovaných organizací apod. pro klienty a jejich rodiče – nástěnka, webové stránky, facebook střediska;
- výběr odborné literatury v prostorách čekárny k zapůjčení pro klienty a jejich rodinu
- výtvarné a podnětné pomůcky pro práci s klientem;
- letáčky a propagační materiály;
- diagnostické a terapeutické pomůcky pro práci s klientem.

Spolupráce s jinými organizacemi:

- spolupráce se zúčastněnými organizacemi při práci s klienty (SVP, PPP, pedopsychiatri, OSPOD, PMS aj.);
- spolupráce s kmenovými školami našich klientů;
- spolupráce s městskou a státní policií;
- pořádání a účast na společných setkáních – formou kulatých stolů, případových konferencí, výchovných komisí;
- aktivní spolupráce formou předávání informací formou e-mailovou, telefonickou, prostřednictvím datové schránky aj.

Metody a formy práce:

- individuální konzultace a poradenství, rodinné konzultace a poradenství, skupinové konzultace a poradenství;
- metodická setkání;
- workshopy;
- rozhovory;
- telefonická intervence, videohovory v případě NS, krizového stavu či jiné obtížné situace.

Forma seznámení klientů s MPP:

- pohovory, konzultace, rozhovory;
- průběžně po celý školní rok.

Forma seznámení rodičů s MPP:

- při individuálních konzultacích;
- dokument je dle potřeby k dispozici v prostorách čekárny ambulance, dále na vyžádání u zaměstnanců ambulance;
- průběžně po celý rok.

7. Legislativa

- ❖ Zákon č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ❖ Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
- ❖ Zákon č. 561/2004 SB. o předškolním základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

- ❖ Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR.
- ❖ Národní strategie prevence násilí na dětech na období 2008-2018.
- ❖ Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Č.j.: 20 006/2007-51.
- ❖ Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Č.j. 24 246/2008-6.

8. Závěr

Minimální preventivní program je zpracován pro aktivity, které jsou směřovány k co nejefektivnější primární prevenci sociálně patologických jevů u klientů střediska. Je průběžně kontrolován a vyhodnocován vedoucí střediska a podle výsledků může být doplněn nebo upraven. S výsledky a případnými změnami jsou seznámeni všichni pracovníci střediska.

V Hodoníně, dne 02. 09. 2024

Zpracovala:

Bc. Ivana Lesová, sociální pracovníce

Mgr. Barbora Mňuková, psychologka
vedoucí Střediska výchovné péče Hodonín

Mgr. Martin Holý
ředitel DÚ Brno, SVP a ZŠ